

NEJLEPŠÍ ŠKOLA PRO VAŠE DÍTĚ

Blíží se zápisy do základních škol a pro rodiče budoucích prvňáčků bude výběr vhodných základních škol stěžejní. Co všechno by měla kvalitní škola splňovat a jaká očekávání mají rodiče?

Text: Katarína Krahulová

Která škola je ta pravá?

Primární možností pro umístění dítěte do základní školy je škola spádová dle místa trvalého bydliště. V případě, že dítěti či rodičům spádová škola nevyhovuje, mohou se obrátit na některou v okolí. Tato škola by dítě měla přijmout v případě, že již není naplněna její kapacita.

Kde hledat informace o škole?

Stěžejním dokumentem školy je školní vzdělávací program. Tento dokument mají školy na svých webových stránkách a rodič si jej může také vyžádat při osobní návštěvě školy.

Ideální je pojetí takzvané komunitní školy, kdy je škola zároveň kulturním centrem a poskytuje rodičům své prostředí a otevřenost nejen v čase třídních schůzek.

Spolupráce školy a rodiny

Rodiče mohou navštívit školu při dnech otevřených dveří, které se obvykle konají jednou do roka na každé škole. O výchovných tématech nebo prevenci sociálněpatologických jevů si rodiče mohou pohovořit s výchovným poradcem.

Speciální vzdělávací potřeby, asistent a IVP

V případě, že dítě vyžaduje speciální vzdělávací potřeby (žáci se zdravotním postižením, žáci s mimořádným nadáním, děti z rodin imigrantů, etnických a jazykových menšin aj.) je možné si ve škole zažádat o spolupráci s pedagogickým asistentem. Ten obvykle bývá doporučen pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP) nebo speciálně pedagogickým centrem (SPC), o jejichž posudky si rodiče mohou zažádat. Na základě diagnostiky dítěte pak poradna doporučí podpůrná opatření či asistenta pedagoga. Jedná se však pouze o doporučení, základní rozhodnutí je vždy na zákonném zástupci, tedy na rodiči po rozhovoru s dítětem. V praxi se setkáváme také s doporučením zařazení žáka do školy praktické, nebo speciální, avšak základním právem dítěte je vzdělávání v běžné základní škole. Tento postup doporučujeme, protože úlohou školy je nastavit takové podmínky, aby se zde každému dítěti líbilo a úspěšně se zde vzdělávalo.

Velice vhodným nástrojem je takzvaný individuální vzdělávací plán (IVP), na kterém spolupracuje tým odborníků ve škole, rodiče i žák. Tento plán škola vytváří k nastavení obsahu vzdělávání tak, aby ho dítě zvládalo a zažívalo pocit úspěchu. Pokud se dítěti ve výuce nedaří, neznamená to, že patří do jiné školy, tedy praktické nebo speciální, ale to, že škola nevytvořila všechny vhodné podpůrné podmínky pro vzdělávání dítěte. V tomto případě je nutné IVP zrevidovat či případně spolupracovat s dalším poradenským zařízením – PPP, SPC či centry podpory inkluzivního vzdělávání.

Jak učitelé známkují?

Hodnocení nemusí být pouhou klasifikací, tedy oznámkováním písemek a úkolů od jedné do pěti, ale širším hodnocením školáka. Na jedné škole jsme se setkali s třísloupcovým hodnocením. V prvním sloupečku bylo slovní hodnocení učitele, v druhém zpětná vazba rodiče a nakonec vyjádření dítěte ke známce. Takovýto komplexní přístup v hodnocení dává učitelům možnost ověřit si, zda žák látce opravdu porozuměl nebo jaké měl podmínky pro získání nových informací. Odráží se v něm také role rodičů ve výchovně-vzdělávacím procesu. Praxe ukazuje, že pro rodiče je nejsrozumitelnější smíšené hodnocení, kdy je žák ohodnocen slovně i známkou. Možností je tedy hned několik.

Škola vaše dítě nechce?

Může nastat situace, kdy rodiče mají zájem o to, aby jejich dítě navštěvovalo konkrétní základní školu, ale ta o to nestojí. „S tímto případem se setkáváme zejména u takových skupinek dětí, jako jsou cizinci, zdravotně postižení žáci či žáci nadaní nebo z etnických menšin. Argument školy, že pro tyto děti nemá vytvořené podmínky, není zákonný, a již vůbec ne etický. Škola je profesionální státní instituce placená také z peněz daňových poplatníků, a tedy také vy máte právo, aby vaše dítě mohlo navštěvovat danou školu. Mezinárodní i česká legislativa jasně hovoří o rovném přístupu ke vzdělávání. S tím spojená ustanovení lze najít například v mezinárodní Úmluvě o právech dítěte, v Listině základních práv a svobod a nakonec také ve školském zákoně. Právo na vzdělávání jakéhokoliv dítěte v běžné škole je v poslední době známé také jako inkluze či uplatňování principů inkluzivního vzdělávání. Škola, kte-

ré kladou důraz na rovné právo na vzdělání, mají tyto hodnoty zakomponované obvykle i ve svém školním vzdělávacím programu.

Co je inkluzivní vzdělání?

Výuka v inkluzivních školách se soustřeďuje na to, aby každé dítě plně využilo svůj potenciál a zároveň se naučilo komunikovat a spolupracovat s ostatními. Odlišnost dětí je vnímána jako příležitost k rozvíjení respektu k sobě i druhým, k rozvíjení schopnosti empatie, tolerance, ohleduplnosti a zodpovědnosti. Inkluze není alternativa, ale očekávaný proces transformace, který má kopírovat sociální otevřenost k různostem tak, jak se ve společnosti děje již od roku 1989. Od roku 2009 Liga lidských práv oceňuje vybrané školy certifikátem Férová škola za nediskriminaci a otevřenost v českém základním školství a pomoc znevýhodněným dětem s integrací do běžných tříd základních škol. Seznam škol naleznete na webu www.ferovaskola.cz (projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.) Na těchto stránkách najdete také bezplatnou právní poradnu, na kterou se můžete obrátit v případě, že vaše dítě nebylo přijato do spádové či jiné běžné základní školy.

Autorka pracuje v Lize lidských práv, kde podporuje učitele, rodiče i žáky v naplňování práva na vzdělání.